

Hoe vullen we een tekort aan volken aan?

De 'Arbeitsgemeinschaft der Institute für Bienenforschung' is faliekant tegen de import van bijen uit landen buiten Europa, ook als er een gezondheidsverklaring bijgevoegd zou zijn. Aldus verklaarde de voorzitter van de werkgemeenschap Prof.dr. J.H. Dustmann in onder meer het Deutsches Bienen Journal (2/2000). Volgens Dustmann moeten op de loer liggende bijenvijanden als bijvoorbeeld het Kashmir-virus (Azië), de bijenkastkever *Aethina tumida* (VS), uitzonderlijk virulente stammen van de tracheeënmijs *Acarapis Woodi* (VS) en terugkijkend natuurlijk de Varroa voor alle imkers een waarschuwend teken zijn.

Het invoeren van 'vreemde' bijen kan zeer nadelige gevolgen hebben. Bijenhoudend Europa heeft al genoeg problemen met ziekten en parasieten (Varroa, vuilbroed, kalkbroed, virussen) waar de imkers hun handen vol aan hebben. Gelukkig zijn er voldoende recepten om deze kwalen te bestrijden, maar import van bijen uit verre landen lost niets op. Dustmann stelt voor in Duitsland, voor die imkers die een eventueel tekort aan bijenvolken weer aan willen vullen, effectief werkende vermeerderingsinstituten op te richten en die dan de nodige ondersteuning te geven.

Maar het kan ook anders

Wat dit laatste betreft is Karl-Arnold Eickmeyer het niet met Dustmann eens (DBJ 3/2000). Laat het toch aan de vrije concurrentie van de imkers zelf over, vindt hij. Zo'n officieel instituut leidt maar tot allerlei bureaucratische geboden en verboden om nog maar niet te spreken over het kiezen van het zogenaamde juiste 'ras'.

Met een beetje nostalgie in zijn verhaal denkt Eickmeyer terug aan de goede oude tijd van de korfimerij toen jaarlijks duizenden zogenaamde 'naakte' volken, gekweekt in de Noord-Duitse heidegebieden, verkocht werden aan imkers in het zuiden van Duitsland. In het algemeen waren naakte volken heidevolken zonder ratenbouw. Ze werden vaak gebruikt om volken die door de 'Tannentracht' verzwakt waren te versterken. De heideimkers hadden de gewoonte slechts ongeveer een derde van hun volken in te winteren. De rest werd afgestoten en verkocht. Zo'n naakt volk woog meestal twee kilogram. Om dat gewicht te bereiken werden vaak enkele volken bij elkaar gevoegd. Dat had ook nog

het voordeel dat er weinig klachten kwamen omdat nu ieder volk een goede (of zelfs jonge) koningin had. In die tijd had vrijwel iedere dorpsbewoner in de heidegebieden bijen. Beroepsimkers trokken na de dracht van huis tot huis en stootten de boventallige volken die niet ingewinterd werden af; zwaar werk, Eickmeyer spreekt van 'Knochenarbeit'. De heidebijen, een kruising van rassen, waren robuust en vitaal. Ziekten kwamen nauwelijks voor. Met jonge bijen (de oude bijen overleefden in het algemeen de heidedracht niet), nieuwe raten en een jonge koningin gingen de volken de winter in. Vraag je aan die enkele korfimmers die er nog zijn waarom de handel in naakte volken (en voorzwermen) nauwelijks nog een rol speelt dan zal je als antwoord krijgen dat het aan de bijen ligt waarmee we tegenwoordig moeten werken. De huidige bij is niet meer zo vermeerderings- en zwermvuldig als de vroegere heidebij. Dat geldt zowel voor Carnica- als Buckfastvolken.

De tijd van verkoop van naakte volken en voorzwermen is hoegenaamd voorbij. Wij moeten andere methoden toepassen om ons volkenbestand op peil te houden. Eickmeyer doet een beroep op de lezers die ervaring hebben met een praktisch toepasbare, dus eenvoudige, methode daarover te schrijven. Wij hebben, zo besluit hij zijn artikel, in Duitsland goed opgeleide imkers, we hebben twintig instituten die zich met bijen en de imkerij bezig houden, we hebben een actieve imkersorganisatie en een zeer goede imkerspers. Dat moet toch een goede basis zijn om kleinere of grotere verliezen aan volken weer te compenseren? Als we moeten kiezen tussen importeren of vermeerderen in het eigen land dan geven we zonder aarzelen de voorkeur aan het laatste.

Voor de 'heinde-en-ver-schrijver' was het bovenstaande aanleiding om nog eens dat aardige boekje van Speelziek over de korfimerij door te bladeren. Die imkers van vroeger deden het zo gek nog niet. En dat zelfs zonder (twintig!) bijeninstituten.

